

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

DATUM	11 juni 2013	NUMMER PS	PS2013MME09
AFDELING	MEC	COMMISSIE	MME
STELLER	H.J. van der Meulen	DOORKIESNUMMER	030-2582537
REGISTRATIENUMMER	80E4F59D	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Lunteren

Titel : Statenvoorstel mbo-incubator

Inhoudsopgave

Besluit	pag. 4
Toelichting	pag. 5

Bijlage(n): Begrotingswijziging, Projectplan mbo-incubator ZorgTech Nieuwegein en Financiële onderbouwing projectplan

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De provincie Utrecht heeft een sterke kenniseconomie. Echter, innovatiekracht, werkgelegenheid en ondernemerschap onder mbo'ers blijven achter. Door het opzetten van een incubator gericht op ondernemers met mbo-niveau op het snijvlak tussen Zorg en Technologie wordt werkgelegenheid en ondernemerschap op mbo-niveau gestimuleerd en wordt innovatie op het snijvlak van zorg en techniek bevorderd. Daardoor ontstaan nieuwe oplossingen en kansen die zorgen dat het zorgstelsel de toekomst beter aankan.

Voorgeschiedenis

Op 17 december 2007 heeft u het Amendement 'Stimulering Ondernemerschap onder Lager Opgeleiden' aangenomen. Hierin spreekt u de wens uit ondernemerschap te bevorderen in het MKB.

In de provinciale Economische Visie 2020 wordt een mbo-incubator genoemd als middel om innovatie onder mbo'ers te bevorderen. Bij het instemmen met deze visie Economische Visie heeft u met een motie GS opgedragen zorg te dragen voor sectoren die van belang zijn voor de werkgelegenheid onder lager opgeleiden, waaronder zorg en techniek (31 oktober 2011).

Essentie / samenvatting

Door middel van samenwerking tussen instellingen, private bedrijven en overheid is het mogelijk een mbo-incubator in Nieuwegein op te zetten waarin ondernemers op mbo-niveau met de focus op het snijvlak van zorg en techniek een plaats vinden, en begeleid worden in hun ontwikkeling tot succesvolle ondernemers. Door de aanwezigheid van ROC-MN en het Antonius Ziekenhuis is de gemeente Nieuwegein een logische plaats voor deze incubator.

De mbo-incubator krijgt op termijn een revoluerend karakter: succesvolle starters uit de incubator staan gedurende een termijn van ca. 5 jaar nadat ze winst maken een percentage van die winst af aan de incubator. Deze middelen vloeien terug in de stichting zodat bij een succesvol verloop er na enige tijd op andere plaatsen en in andere sectoren een vergelijkbaar initiatief ontplooid kan worden.

Nieuwegein streeft ernaar in het centrumgebied levendigheid en ondernemerschap in de vorm van broedplaatsen te stimuleren. Hierin speelt de gedachte van een totaal concept, een broedplaats combineren

met de incubator, een grote rol. Door kruisbestuiving en onderlinge samenwerking binnen het totaalconcept zal er innovatie, slagkracht en versnelling ontstaan. De broedplaats zal voornamelijk bestaande bedrijven huisvesten, en de incubator heeft zijn focus op startende ondernemers met een lage of middelbare opleiding als achtergrond. Het ROC-MN wil een Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) op het snijvlak van Zorg en Techniek realiseren in Nieuwegein, waar een groot deel van hun onderwijsaanbod gegeven wordt. Het Antonius Ziekenhuis wil het beste klinisch ziekenhuis van Nederland te worden. Hand in hand met die ambitie gaat een grote behoefte aan innovatieve diensten en producten op het gebied van zorg en techniek. De mbo-incubator vormt in dit samenspel de verbindende schakel tussen onderwijs en bedrijfsleven. Er is een sterke link met het regionaal bedrijfsleven, de agenda van de Economic Board Utrecht (EBU), en enkele partijen uit de EBU zijn ook betrokken bij het initiatief. Er wordt een meerwaarde gecreëerd door het zoeken van oplossingen voor verschillende maatschappelijke opgaven: werkgelegenheid en ondernemerschap onder lager en middelbaar opgeleiden, de toekomstbestendigheid van de zorgsector, en het anders benutten van leegstaand vastgoed.

Stichting IncuBeter, met als doelstellingen de stimulering van het ondernemersklimaat voor mbo-opgeleiden, de bevordering van de werkgelegenheid en ondernemerschap voor lager en middelbaar opgeleiden en ondersteuning van innovatieve starters op mbo-niveau zal de mbo-incubator gaan opzetten. De stichting werkt samen met een aantal bedrijven en instellingen aan de opstart en groei van de incubator. Belangrijke partners zijn onder andere ROC Midden Nederland, Antonius ziekenhuis, Promedico, Zorgspectrum, Kamer van Koophandel, BDO, BAM Woningbouw, Ordina, Cofely, ISS en Rabobank. Zij leveren een bijdrage in de vorm van financiële ondersteuning als founding partner, leveren expertise op maat of nemen diensten af van de bedrijven uit de incubator in de vorm van projecten. De bijdragen van de partners dekken 50% van de projectkosten.

Concreet ontplooid de stichting onder meer de volgende activiteiten: begeleiden en ondersteunen van innovatieve starters door een programma met coaching, masterclasses, intervisie en opdrachten. De ondernemers scherpen hun business model aan, ontdekken wie hun (eerste) klanten zijn, kijken kritisch hoe groot de marktbehoefte is en of zij de doelgroep de juiste oplossing bieden. Het opbouwen van een community, het delen van kennis met andere incubators en bedrijven en (kennis)instellingen in relevante sectoren. Het opzetten van een online portal voor het delen van kennis, en het organiseren van bijeenkomsten en (netwerk)evenementen.

De samenwerking van de stichting met de provincie en de bedrijven en instellingen wordt in een overeenkomst vastgelegd waarin de gelijktijdigheid en gelijkwaardigheid van de provinciale participatie en die van de bedrijven gewaarborgd wordt. Uit de businesscase blijkt dat in de eerste 5 jaar een exploitatietekort ontstaat. De provincie kan een bijdrage van maximaal 50% van dit tekort leveren tot een maximum van € 1.075.000. De bijdrage van de provincie is bedoeld voor de activiteiten van de stichting, niet rechtstreeks als ondersteuning van de starters. Bij de uitwerking van de subsidievoorwaarden zal worden geregeld dat de uitkering van de verschillende tranches wordt gekoppeld aan voortgangsrapportages waarin de stichting aannemelijk moet maken dat de gestelde doelen worden behaald.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het opzetten van een mbo-incubator op het snijvlak van Zorg en Techniek in de gemeente Nieuwegein leidt tot de volgende effecten:

- Stimulering van het ondernemersklimaat en bevordering van de werkgelegenheid voor lager en middelbaar opgeleiden
- Ondersteuning van jaarlijks 5 a 10 innovatieve starters op mbo-niveau
- Het bieden van een platform voor zorg gerelateerde vragen - minimaal 2 projecten per jaar waarin een verbetering of oplossing voor de zorg wordt geboden

- Bevordering van ondernemerschap onder middelbaar opgeleiden door samenwerking in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Zorg en Techniek.

Financiële consequenties

Uit de businesscase blijkt dat de exploitatie van de mbo-incubator in de beginfase niet kostendekkend zal zijn. In de businesscase wordt een modelmatige berekening gemaakt van het begrotingstekort over de eerste 5-7 exploitatiejaren. De opbouw van de financiën toont aan dat de start van de incubator niet rendabel is. Dit is in het algemeen een bekend gegeven bij de start van incubators. Door een bijdrage in deze eerste fase is het mogelijk om de eerste fase van de incubator door te komen. Dit is noodzakelijk om het succes aantoonbaar te maken waardoor meer bedrijven en sponsors aangetrokken kunnen worden.

De investering over 5-7 jaar is in totaal € 2.150.000,-. Hiervan draagt het bedrijfsleven 50% bij. Ten eerste volgens een 'founding partner-model'; ten tweede vanuit gecalculerde besparingen die door de starters in projecten gerealiseerd worden; en ten slotte door aantoonbaar geslaagde start-ups die 5 jaar lang zorgen voor een financiële bijdrage.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

N.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

In eerdere stadia bent u geïnformeerd over eerder overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven, zoals het samenwerken met microfinancieringsorganisaties als Qredits of met de Kamer van Koophandel in een IkStartSmart-concept. Deze initiatieven zijn meer gericht op of aantrekkelijk voor hoger opgeleide starters. Een concept neerzetten dat echt aantrekkelijk is voor mbo'ers is tot op heden lastig gebleken.

Voorgesteld wordt

1. de komst van een mbo-incubator naar Nieuwegein te ondersteunen;
2. een bedrag van maximaal € 1.075.000 ten laste van de stelpost Project Stimulering Laagopgeleiden (514.122) beschikbaar te stellen voor de dekking van maximaal 50% van het exploitatietekort in de eerste 5 jaar;
3. bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;
4. de Staat van Inkomensoverdracht in de begroting 2013 aan te vullen met de Stichting IncuBeter voor een maximaal bedrag van € 1.075.000.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Besluit van 15-07-2013 tot het instemmen met het vestigen van een mbo-incubator in Nieuwegein, en deze in de vorm van een maximale bijdrage van €1.075.000 in het exploitatietekort te ondersteunen.

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 juni 2013, afdeling MEC, nummer 80E4F558;

Gelezen hebbende het statenvoorstel tot het instemmen met het vestigen van een mbo-incubator in Nieuwegein;

Overwegende dat deze mbo-incubator een gunstige invloed heeft op de werkgelegenheid en het ondernemerschap onder lager en middelbaar opgeleiden;

Overwegende dat een aantal relevante instellingen en bedrijven het initiatief (financieel) ondersteunt en een actieve bijdrage levert aan de realisatie;

Overwegende dat het initiatief een werkwijze volgt die herhaalbaar is;

Gelet op het feit dat met deze mbo-incubator uitvoering gegeven wordt aan een amendement en een motie van deze Staten;

Besluiten:

1. de komst van een mbo-incubator naar Nieuwegein te ondersteunen;
2. een bedrag van maximaal € 1.075.000 ten laste van de post Project Stimulering Laagopgeleiden (514.122) beschikbaar te stellen voor de dekking van maximaal 50% van het exploitatietekort in de eerste 5 jaar;
3. bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;
4. de Staat van Inkomensoverdracht in de begroting 2013 aan te vullen met de Stichting IncuBeter voor een maximaal bedrag van € 1.075.000.

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

Artikel 158 Provinciewet

Art 4:23 lid 3c Algemene wet bestuursrecht

2. Beoogd effect

Het opzetten van een mbo-incubator op het snijvlak van Zorg en Techniek in de gemeente Nieuwegein leidt tot de volgende effecten:

- Stimulering van het ondernemersklimaat en bevordering van de werkgelegenheid voor lager en middelbaar opgeleiden
- Ondersteuning van jaarlijks 5 a 10 innovatieve starters op mbo-niveau
- Het bieden van een platform voor zorg gerelateerde vragen - minimaal 2 projecten per jaar waarin een verbetering of oplossing voor de zorg wordt geboden
- Bevordering van ondernemerschap onder middelbaar opgeleiden door samenwerking in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Zorg en Techniek.

Afgeleid beleidseffect is de transformatie van lege kantoorruimte en het mogelijk verbeteren van de leefomgeving van het centrum van Nieuwegein.

3. Argumenten

- Het amendement van 17 december 2007 (Stimuleren Ondernemerschap onder Laagopgeleiden) en de motie van 31 oktober 2011 (Stimuleren werkgelegenheid onder lager opgeleiden) schetsen een scheve verhouding tussen de lager en hoger opleiden, een vergrijzing van het MKB, en een gebrek aan ondernemerschap bij mbo'ers. Door deze mbo-incubator wordt ondernemerschap voor mbo'ers aantrekkelijk, en door de betrokkenheid van ROC MN komen ondernemersvaardigheden meer in het curriculum terug. Door de betrokkenheid van de Rabobank komt hun pre-seed fonds ook in beeld voor de mbo'ers, die op hun beurt weer door de screening en begeleiding bij de incubator als meer aantrekkelijk en betrouwbaar worden beschouwd door de banken.
- In de provinciale Economische Visie 2020 wordt gesteld dat bij het innovatiebeleid "niet alleen aandacht moet worden besteed aan het hoger opgeleide gedeelte van de beroepsbevolking. Innovatie komt vaak juist voort uit het mbo, en het accommoderen van innovatieve mbo'ers zal dan ook worden aangemoedigd (denk hierbij aan het stimuleren van innovatie en ondernemerschap door bijvoorbeeld een 'mbo-incubator')".
- Juist door cross-sectorale samenwerking wordt innovatie bevorderd. De sectoren zorg en techniek hebben elkaar veel te bieden. Door technologische innovatie kan de zorg beter toekomstbestendig worden (denk bijvoorbeeld aan zorg-domotica zodat patiënten korter in het ziekenhuis kunnen verblijven of langer thuis kunnen blijven). Tot slot kan de technieksector - door in te spelen op maatschappelijke vraagstukken rondom zorg - zijn imago verbeteren en bijvoorbeeld meer meisjes trekken.
- De mbo-incubator draagt bij aan een verkleining van de leegstand van kantorenpanden in het centrum van Nieuwegein en kan daarmee een bijdrage leveren aan een verbetering van het leefklimaat.
- De mbo-incubator sluit goed aan bij de doelstellingen van de Economic Board Utrecht. Tevens is een aantal sleutelpartijen uit de EBU nauw betrokken bij dit initiatief, en draagt het een warm hart toe.

Door de combinatie van bovenstaande factoren is een incubator gericht op mbo'ers aantrekkelijk. De combinatie van argumenten en factoren maakt de MBO-incubator voor de gemeente Nieuwegein, instellingen en bedrijven zeer interessant om actief te participeren.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

Uit de businesscase blijkt dat de exploitatie van de mbo-incubator in de beginfase niet kostendekkend zal zijn. In de businesscase wordt een modelmatige berekening gemaakt van het begrotingstekort over de eerste 5 exploitatiejaren. De opbouw van de financiën toont aan dat de start van de incubator niet rendabel is. Dit is in het algemeen een bekend gegeven bij de start van incubators. Door een bijdrage in deze eerste fase is het mogelijk om de eerste fase van de incubator door te komen. Dit is noodzakelijk om het succes aantoonbaar te maken waardoor meer bedrijven en sponsors aangetrokken kunnen worden.

De investering over 5 jaar is in totaal € 2.150.000,-. Hiervan draagt het bedrijfsleven 50% bij. Ten eerste volgens een 'founding partner-model'; ten tweede vanuit gecalculerde besparingen die door de starters in projecten gerealiseerd worden; en ten slotte door aantoonbaar geslaagde start-ups die 5 jaar lang zorgen voor een financiële bijdrage.

6. Realisatie

In 2013 worden voorbereidingen getroffen voor de beoogde start van de mbo-incubator. Er is een stichting IncuBeter opgericht, die tot doel heeft om in de zorg- en technieksector op maatschappelijk verantwoorde wijze te investeren in MBO-start-ups en groeiende ondernemingen. De stichting is verantwoordelijk voor de daadwerkelijke start van de mbo-incubator en het werven van een kwartiermaker/directeur, en is ook eindverantwoordelijk voor de daarop volgende exploitatie van de mbo-incubator. Verder zijn de verantwoordelijkheden van de diverse partners vastgelegd in een aparte samenwerkingsovereenkomst. De gewenste vestigingsplaats is Nieuwegein in een bestaand kantoorpand.

7. Juridisch

De provinciale bijdrage wordt aan de stichting ter beschikking gesteld met een subsidieverleningsbesluit, waarbij wordt verwezen naar de overeenkomst tussen de stichting en de partners (bedrijven en instellingen). De verantwoording van de aanwending van de subsidie vindt op de gebruikelijke wijze plaats via de subsidievaststelling. Er zal hierbij gebruik worden gemaakt van bevoorschotting en tussentijdse verantwoording. Om subsidies te kunnen verstrekken is een wettelijke grondslag vereist. Er zijn verschillende manieren om de wettelijke grondslag te creëren. Een van deze manieren is dat de subsidie als begrotingssubsidie op de begroting wordt gezet. Vereist is dat het maximale bedrag en de ontvanger op de begroting komt te staan (zie artikel 4:23 lid 3 sub c Algemene wet bestuursrecht). In dit geval vindt dit plaats door een aanvulling te doen op de Staat van Inkomensoverdracht in de begroting 2013.

8. Europa

De samenwerking tussen de provincie, de stichting en de bij de mbo-incubator betrokken bedrijven kan worden aangemerkt als een publiek-private samenwerking (PPS). Indien de provincie aldus in alle opzichten gelijktijdig en gelijkwaardig met de stichting door de gezamenlijke bijdrage van de bedrijven deelneemt in de PPS (enkel als financier), is de aan de stichting te verstrekken subsidie geen staatssteun, maar moet worden beschouwd als een marktconforme participatie. De subsidie komt direct de stichting ten goede. Zij zal daarmee verschillende activiteiten gaan ontplooiën. De bedoeling is om de starters/ ondernemers met mbo-niveau niet rechtstreeks en direct te bevoordelen met de middelen die vanuit de provincie worden ingezet. Immers, bij ongeoorloofde staatssteun is er sprake van een selectief voordeel aan een onderneming/ bepaalde ondernemingen dat met staatsmiddelen is bekostigd, waarmee de mededinging wordt verstoord en een ongunstig effect ontstaat op de tussenstaatse handel. Hier zal het voordeel algemeen van aard zijn om de selectiviteit uit te sluiten. Activiteiten zoals het geven van voorlichting en training in ondernemersvaardigheden zijn algemeen toegankelijk. Het gaat er om dat de provincie de stichting (die niet direct starters ondersteunt, maar algemene doelstellingen heeft) steunt. En daarmee is er geen directe steun aan starters en wordt er

marktconform gehandeld via de PPS constructie. In een overeenkomst als onderlegger bij het subsidieverleningsbesluit wordt de samenwerking verder tussen stichting, bedrijven, en provincie uitgewerkt die de gelijktijdigheid en gelijkwaardigheid van de provinciale participatie en die van de bedrijven waarborgen.

Het is niet geheel uit te sluiten dat uit oogpunt van staatssteun risico's resteren. Indien de provinciale bijdrage steun blijkt te bevatten maar niet is aangemeld bij de Europese Commissie en ook niet vrijgesteld is van de aanmeldingsplicht, is er sprake van ongeoorloofde staatssteun. Een steunmaatregel mag pas ten uitvoer worden gelegd als deze door de Commissie is goedgekeurd. De commissie kan hierop worden geattendeerd door klachten van een concurrent van de stichting of van de participerende bedrijven, maar de Commissie kan ook ambtshalve een onderzoek doen (de kans bij de laatst genoemde optie wordt klein geacht, omdat de Commissie momenteel prioriteit geeft aan de financiële sector). Mocht er sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun, dan moet de verleende subsidie met rente teruggevorderd worden. Echter, het is niet voorstelbaar dat deze subsidie en het beoogde doel van de stichting op veel verzet zullen stuiten. Grote concurrentieverstorende effecten zullen zich niet voordoen. Aangezien in geval van een gerechtelijke procedure altijd nog kan worden besloten om het project aan te melden bij de Commissie, en rechters in een dergelijk geval niet snel geneigd zijn de Commissie 'voor de voeten te lopen' door het project stil te leggen dan wel een terugvordering van de steun te bevelen, lijken risico's beperkt. Dit vooral omdat gelet op de doelen van de mbo-incubator, de kans op goedkeuring van de steunmaatregel door de Commissie reëel is.

9. Communicatie

Zie persbericht

10. Bijlagen

- Begrotingswijziging
- Projectplan mbo-incubator ZorgTech Nieuwegein
- Financiële onderbouwing projectplan